

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Félévre	— — — —	12 .
Negyedévre	— — — —	6 .
Egy óra	— — — —	2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —		

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 228. szám.

Hétfő, október 6.

Fejérváry nyilatkozatai.

Nagybecskerek, október 6.

Hirt adtunk már a temesvári ünnepekről, a melyek az ottani hadapród iskola felszentelése és a király mellszobrának leplezése alkalmából lefolytak. Az ünnepen a város országgyűlési képviselője Fejérváry Géza báró is részt vett. A polgárság nagy lakomát rendezett tiszteletére s ezen a lakomán Fejérváry báró hosszabb beszédet mondott, melyben több érdekes nyilatkozatot tett. A nagy figyelmet keltő beszédet szükségesnek tartjuk e helyen kiemelni s azért a következőkben egész terjedelmében közöljük:

Tisztelt polgártársaim!

Mindenekelőtt engedjék meg, hogy bocsánatukat és szives elnézésüket kérjem azért, hogy oly hosszú időn át nem jelentem meg körükben. Legyenek meggyőződve, hogy nagyon is óhajtottam megjelenni körükben, de részint bokros teendőim, egészségi állapotom miatt lehetetlen volt lejőnnöm.

Annál nagyobb most az örömem, hogy most itt lehetek az én kedves polgártársaim és szeretett választóim körében. (Lelkes éljenzés.)

Ne várjanak tőlem beszámolófélet vagy nagyjelentőségű politikai nyilatkozatot. Gyenge hangom miatt nem tarthatok nagy-szabású beszédet és különben is az orvos megtiltotta nekem a beszédek tartását. De régi szokás, hogy ha az országgyűlési képviselő kerületébe jön és nem beszél, akkor bizalmatlanságot szavaznak neki. (Derűtlenség.) Ezért kénytelen vagyok mégis — az orvosi tilalom dacára — felszólalni. (Halljuk!)

Fogadják, tisztelt uraim és polgártársaim, hálás köszönetemet, hogy a képviselőválasztás alkalmával újra megfeszítettek bizalmukkal, annak dacára, hogy a lefolyt országgyűlési ciklus alatt nem jelentem meg körükben. Legyenek meggyőződve, hogy rendkívül nagyra becsülöm e bizalmat. (Éljenzés.) És bár nem jöhöttem le Temesvárra, kötelességeimet hiven és lelkiismeretesen leróvtam az által, hogy egy a város, mint az egyes választópolgárok érdekeit melegen előmozdítottam, s minden alkalommal kötelességemnek ismertem megtenni, elérni azt, ami lehetséges és ami csekély erőmtől telik. (Lelkes éljenzés és taps.)

Nézetem szerint a legjobb politika a munka. (Helyesítés.) Aki sokat dolgozik, annak nincs ideje beszélni, de annál több ideje van dolgozni a hazáért. (Éljenzés.)

Örvendve tapasztaltam ma, hogy mennyit haladt e város a négy esztendő óta, mikor utolszor voltam Temesvároft. Láttam, minő hatalmas intézetek jöttek létre. Csakis gratulálhatok Temesvárnak, még pedig teljes szívembőlgratulálok ahhoz a szép haladáshoz, melytelpten nyomon észleltem. (Lelkes éljenzés.) Ha Temesvár szab. kir. város tovább is — féltreteve minden vallás- és nemzetiségi vagy politikai tekintetet — folytatja ezt a békés, csendes munkát, akkor lehetetlen, hogy ne legyen Isten áldása rajta. (Lelkes éljenzés.)

Örömmel konstátálom, hogy a magyarosodás is örvendetesen halad e városban, még pedig csendesen, céltudatosan, nem pedig nagy dobbal és lármával, ami nem ér semmit. (Éljenzés és taps.)

Temesvár haladását a polgárság szorgalmas, munkás, kitűnő vezetőinek, a polgármesternek (Éljenzés) és a főispánnak

(Éljenzés) céltudatos, körültekintő tevékenysége mozdtítja elő, a kik ezzel értékes, nagybecsű szolgálatokat tesznek Temesvárnak és polgárságának. (Lelkes éljenzés.) A ki szorgalmasan dolgozik, saját vagyonát gyarapítja.

Fogadják hálás köszönetemet azért a benső részvétért, a melyet betegségem alkalmával tanusítottak irányomban. Mélyen meghatott az ország közrészvéte, de mégis legjobban esett nekem Temesvár közönségének részvéte, mert abból láttam, hogy e város derék polgársága teljes mértékben viszonzozza azt a meleg és őszinte szívből jövő rokonszenvet, melyet iránta érzek. (Lelkes éljenzés és taps.)

Hálás köszönettel tartozom önöknek azért is, hogy e város diszpolgárává megválasztani méltóztattak. Mélyen sajnálom, hogy eddig csupán sürgönyileg köszönhettem meg e tisztelő választást. Büszke vagyok és büszke leszek a bizalom e szép megnyilvánulására, a mig élek és biztosítom önöket, hogy mindenkor kész leszek egy a város, mint az egyes polgárok érdekeit előmozdítani. (Lelkes éljenzés és taps.)

Örömmel látom, hogy e városban egyaránt súlyt fektetnek a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem fejlesztésére. Bár az Európa-szerte érezhető gazdasági depresszió Temesvárt sem hagyta érintetlenül, de a város polgárságának kitartó szorgalma lényegesen javította a helyzetet.

Legyenek meggyőződve, hogy a kormány megteszi kötelességét, hogy az egyetemes gazdasági érdekek minden tekintetben megóvassanak a most folyamatban levő kiegyezési tárgyalásoknál. Meg vagyok győződve, hogy a kiegyezési tárgyalások eredményével egy Magyarország, mint Ausztria meg lesz elégedve. Egy kicsit engednie kell mindegyik félnek, mert más-kép a kiegyezés nem lehetséges. (Élénk helyeslés.)

Örvendve észleltem e városban a jólét emelkedését. Számos új épület létesült az utolsó évek során és a munkások kellő munkára találván, itt munkás mozgalomról szó sincsen. Az ipar fejlődésénél fogva az ipari munkások is keresethez jutnak. Meg vagyok győződve, hogy egyáltalán meg fognak szünni a munkás-mozgalmak, mi-helyt a munkások be fogják látni, hogy érdekeik azonosak a munkaadók érdekeivel. (Helyeslés.)

Nagy politikai jelszavakat nem dobok a világba és még csak azt jegyzem meg, hogy a kormány minden alkalommal szigoruan mérlegeli meg minden lépését és mindig azt teszi, ami az ország érdekében szükséges. (Élénk éljenzés.)

Ismétlem, hogy nem nagyhangu beszámoló beszéd tartása végett jöttem ide. Azért jöttem, hogy megköszönjem t. polgártársaimnak irántam tanusított szives jóindulatát és bizalmát. Örvendek, hogy ily nagy számmal üdvözölhettem önöket a viszontlátás alkalmával. Poharamat emelem Temesvár szab. kir. városra, annak polgárságára és a polgárság gyöngyére, Telbisz Károly polgármesterre, valamint a város kitűnő főispánjára, Molnár Viktorra! (Hosszszantartó, lelkes éljenzés és taps.)

A délmagyarországi izgatók és a német lapok. A „Politische Correspondenz“ egy budapesti levelében a következőket írja azokról a magyar-ellenes támadásokról, amelyek egyes német lapokban megjelentek:

„Egyes birodalmi német lapok még most sem szünnék meg két német szerkesztőnek sajtótörvényszéki elítélését a németiség ügyévé tenni és arról beszélni, hogy a németeket Magyarországon üldözik. Ez ujságok megjegyzéseivel szemben nyitán ki kell mondani, hogy a Bánságban egész vidékeket aláaknázottmár az allddeutsch aknamunka. A német lakosságot elárasztják a Magyarországgal szembe fordított iratokkal. E piszkolódó iratokkal olyan helyeken, ahol évszázadokon keresztül még nyoma sem volt a gyűlölködésnek magyarok és németek közt, most elvetettek a viszály és ellenségeskedés gonosz magvát a lakosság két békés része közt. Ez izgató iratok árát elvégre meg is kell valakinek fizetni. Az egyik elítelt szerkesztőre rábizonyult, hogy külföldről kapott pénzt s az esküdtek előtt megtagadta a felvilágosítást arra nézve, hogy e pénzt tulajdonképpen honnan kapta és mire fordította. Azt kell hinni, hogy e tényeket a német lapok nem tudják; ez azonban annyit jelentene, hogy olyan dolgokról mondanak itéletet, amelyeket nem ismernek, vagy pedig amelyeknek kikutatására semmi fáradságot sem fordítottak. A magyar kormány nem bocsáthatja a német sajtó itélőszékének rendelkezésére sem a pör tárgyalását, sem pedig a bírósági itéleteket; nem tehet mást, mint-hogy óhajtja, hogy a német birodalmi sajtó a magyar kormányról és a magyar igazságszolgáltatásról kimondott itéleteiben oly lelkiismeretesen járjanak el a magyar esküdtek a két elítelt német szerkesztővel szemben.“

A tomaseváci hid.

— Saját tudósítónktól. —

— október 6.

Ismeretes olvasóink előtt, hogy a régi tomaseváci hidat lebontották s az odavezető utat már ki is vették a forgalomból. Ez az intézkedés nagy kárral jár Nagybecskerek kereskedelmi forgalmára, mert a most épített vashidon átvezető új ut nagy kerülővel jár s a tomaseváci utvonalon fekvő községek lakosai nem jönnek be Nagybecskerekre.

Nagybecskerek városa ezért még a tavasszal fölterjesztést intézett Torontálvármegyéhez, hogy a tomaseváci hidat állítsa helyre és az odavezető utat vegye föl a törvényhatósági ut-hálózatba.

A vármegye júliusi közgyűlésén foglalkozott a fölterjesztéssel s a város kérésének helyt adva, elhatározta, hogy a tomaseváci hidat helyreállítja, az utat pedig fölveszi a törvényhatósági ut-hálózatba a megyei utalap terhére.

A határozat ellen négy község és az államépítészeti hivatal felebbezést nyújtott be a kereskedelemügyi miniszterhez, akihez az ügyek tartoznak, az államépítészeti hivatal a felebbezésben hivatkozva arra, hogy a tomaseváci-ut fentartása és a hid helyreállítása rendkívül megterhelné a megyei utalapot, kéri a minisztert, hogy a határozatot ne hagyja jóvá.

A felebbezés hírére mozgalom indult meg a nagybecskereki kereskedők között és más irányadó körökben, hogy a város intézzen feliratot a kereskedelmi miniszterhez az ut fentartása és a hid újraépítése érdekében s azt küldöttségileg adják át a miniszternek.

Mindezeideig a küldöttségnek nem volt alkalma a miniszternél tisztelegni, mert a minisztert Bécsben lekötötték a kiegyezési tárgyalások.

A bécsi tárgyalások a mult héten azonban véget értek s a miniszter értesítette a küldöttséget, hogy október 7-ikén kedden délben elfogadja a küldöttséget.

A küldöttség ennek folytán ma elutazott Budapestre, hogy holnap átadja a feliratot a miniszternek.

A felirat ismétli azt a felterjesztést, melyet Nagybecskerek város közönsége annak idején a hid és az ut fenntartása ügyében a vármegyéhez intézett, majd részletesen cáfolja a megyei határozat ellen beadott felelkezés érveit. A felirat konstatálja, hogy a régi tomaseváci hid fölépitése és az ut felvétele a törvényhatósági utalózatba, nem terheli annyira a megyei utalapot, hogy azt meg ne bírja. Az utat nem kell újra építeni, mert az jelenlegi állapotában is hosszú évekig megfelel a követelményeknek, a hid 16—20 ezer korona költséggel való fölépitése pedig nem nagy teher.

A fölhozott érvek alapján kéri a fölirat a minisztert, hogy a felelkezést utasítsa el és a vármegye határozatát hagyja jóvá.

A föliratot átnyújtó küldöttséget Szabó Ferenc apát, Nagybecskerek város orsz. képviselője vezeti a miniszter elé, a küldöttség szószólója pedig dr. Grandjean József polgármester lesz. A küldöttség többi tagjai a következők:

Weisz Izidor nagykereskedő, a Ferenc József-rend lovagja, Daun Gyula, Eckstein Vilmos, Temmer Salamon, Haidegger Ödön, Beck Sándor, Gyárfás Ödön, Klein Herman, dr. Várady Imre, Eckstein János, Lloyd-társulat képviselőjében dr. Pollák Győző útkár, Kereskedelmi csarnok képviselőjében Oldal Antal, dr. Brájler Lajos, dr. Gyorgyevics Milos, Laube Péter vezetésével két ipartestületi tag, Ujváry Adolf, Napholtz Ágoston, Hajduska Jenő, Baaden J. L., Kühn János, Winger Ferenc és Tomasevác község képviselőtestületének három tagja.

Október 6.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek város hazafias közönsége kegyelettel áldozott ma, október 6-ika szomorú évfordulóján a tizenhárom vértanu dicső emlékének. Délelőtt 10 órakor a róm. kath. plébánia templomban gyászmise volt, a melyet Szabó Ferenc apátplébános végzett Schipper János és Brunner Jakab lelkészek segítségével.

Az istentiszteleten Gruber első rekviemjét (op. 3. d.) és Sámson György karnagy szép „Libera” vegyeskarát adták elő.

Az istentiszteleten nagy közönség jelent meg, köztük a hatóságok képviselői és a tanintézetek növendékei.

A református és evang. templomban szintén volt isteni tisztelet a vértanuk emlékezetére.

Hasonlóképpen az izr. templomban is volt istentisztelet, melyen dr. Klein Mór főrabbi tartott magyarnyelven magasszárnyalásu egyházi szónoklatot.

A Magyar olvasókör külön ünneppel áldozott a vértanuk emlékének.

Az ünnep délelőtt 11 órakor kezdődött a kaszinó nagytermében, ahol nagy és diszes közönség jelent meg.

Itt Deák Péter színtársulatának kitűnő zenekara szép nyitánnyal vezette be az ünnepet, majd dr. Nagy Dezső, az olvasókör elnöke mondott hatásos megnyitó beszédet.

A beszéd után a színházi énekkar precíz előadással elénekelte a Szózatot, amelynek elhangzásával Győri Matild, a színtársulat drámai hősnője lépett a pódiumra és nagy hatással szavalt egy alkalmi ódát. Pompás előadását a közönség zajosan megtapsolta.

A szavalás után dr. Demkó Endre mondotta a következő nagyhatású ünnepi beszédet:

Az aradi tizenhárom sirján hervadó őszi virágokat ismét friss koszorúk zöldje takarja. Újra összejöttünk mi is, hogy a kegyeletünk virága a képezelte szárnyán együtt vigyük sirhalomról sirhalomra.

Közösen tegyük le a cipruságat azokra a drága hantokra, a melyek alá a dárva erőszak kölcsönkért erővel temette le, azaz hitte, hogy eltemeti a magyar nemzet hatalmát, millióknak álmát és büszke reményét, a melyek mellé a kiengesztelődés szent ünnepén odatettük a gyűlöletet és bosszút; de a melyek felett senki sem tilthatja, senkinek sem fogadtuk, hogy ott virraszson a kegyelet és fájdalom.

Azoknak az időknél két nagy napja van. Az egyik: viruló tavasz, ujjongó diadalmas, csupa erő, élet és remény. A másik: borongó őszi, szomorú lemondás, kétségbeesés — halál.

Kitörő lelkesedéssel álmodjuk újra évről-évre az elsőnek ragyogó álmát; és mélyen megilletődött szívvel érezzük újra át a másikkal gyászát, keservét.

A zöldülő tavasz ünnepén az egekig csap lelkesedésünk fellobbanó lángja, ragyogó fényt hintve messze jövőndökre; de amint ellobbant, magunk körül látjuk a szürke jelent. Látjuk, hogy ma se a miénk, amit már akkor a miénknek tartottunk.

De a mai nap bánatfátyola is új élet reményét takarja, azon keresztül azt látjuk és azt kell látnunk, hogy ma is a miénk, amiről már akkor azt hitték, hogy örökre elvették tőlünk.

Mintha maga az örök természet beszélne ebben a két ünnepben fenséges tanulságot nekünk:

Ime a tavasznak buján fakadó lombját mind elsodorja az őszi szél, a százezerrel nyíló virág között gyümölcsöt sok nem érlel és lám az ember csüggedetlen szánja földjé s új reménynyel vár az új tavasztól új virágot, új gyümölcsöt.

Azokban a sirokba temetett mag is kihajtott, gyenge hajtását durva kéz tördelte le és volt ember, aki újra szántott, újra vetett, újra remélt. Volt tavasz, hogy szinte az égig érni látszott sugár hajtása, vihar tépte, megtördelte és a családott ember újra szántott, újra remélt.

Es azóta évről-évre több és több remény válik valóra, kisebb lesz a családás.

Ujból itt állunk a munkás őszi előtt a visszaemlékezésnek e kegyeletes ünnepén.

A multba visszatekintő szemünk még látja annak borzalmait, amelyeknek irtózatosságain elfacsarodik minden emberien érző szív és átkozódásra fakadna maga a türelem; — de a mi szívünkbe vigasztalást öntenek ezek a szent tanúságok és e helyett mondjon imát ajkunk.

Imádkozunk a mindenható Istenhez, hogy áldja meg munkás kézzel és nem csüggedő szívvel a késő utódokat.

Imádkozunk az igazságos Istenhez, hogy az ő vérük hullásáért bocsássa meg ami bűncin- ket, az ő szenvedésükért áldja meg a mi munkánkat.

Imádkozunk az örökkévaló Istenhez, hogy annyi vér és köny után áldja meg boldogsággal, szabadsággal mindörökké a hazát!

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a színház énekkara zenekísérettel elénekelte a Himnuszt.

Ezzel a kegyeletes ünnepély véget ért.

A tanintézetekben szintén méltóan ülték meg a mai napot. Az egyes osztályfőnökök meglepő érzéstől áthatott szavakban emlékeztek meg a vértanuk dicső életéről és gyászos haláláról. Ezután a tanulók résztvettek az illető felekezeti templomban tartott istentiszteleten.

H I R E K .

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Október 7. és a következő napokon megyei állandó választmányi ülése d. u. fél 4 órakor az alispáni kisteremben.

- 15. Torontál vármegye őszi közgyűlése d. e. 10 órakor a városházán.
- 15. A jegyzői nyugdíjintézet választmányi ülése délután fél 4 órakor az alispáni kisteremben.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter Mayer Katalin rudolfsgnádi állami elemi helyettes tanítónőt ugyanezen állami iskolához rendes tanítónővé kinevezte.

— **A honvédelmi miniszter Temesvár városához.** Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a következő táviratban köszönte meg Temesvár városának az ott lefolyt ünnepségek alkalmából iránta tanúsított lelkes fogadtatását:

Nagyságos dr. Telbisz Károly polgármester urnak

Temesvárt.

Azon örömteljes felejthetetlen órák benyomása alatt, melyeket oly szerencsés voltam tisztelt polgártársaim és választóim kedves körében tölteni, melyek azonban sajnos azon körülmény által, hogy hivatalos teendőim előbb szólítottak Budapestre, mintsem ez szándékomban volt, akaratom ellen rövidültek meg, — kérem Nagyságodat azon páratlan szíveségükért, melyben engem ott tartózkodásom alatt részesíteni kegyesek voltak, újbóli halás és őszinte köszönetemet fogadni és ezen köszönetemet tisztelt polgártársaim és választóim előtt tolmácsolni szíveskedjék. Elragadtatással és örömmel észleltem Délmagyarország gyöngyének, Temesvár városának az utolsó években minden téren tett óriási haladását, melyhez úgy Nagyságodnak, mint a város tetterős, fáradhatlan, buzgó polgármesterének és összes lakosságának igaz szívből gratulálók és ép oly igaz és őszinte szívből kívánom, hogy fáradhatatlan munkásságuk a város polgárságának állandó jólétébe szórja áldásos gyümölcsét. Ismét tartsa meg Temesvár sz. kir. város polgárságát, családjaikkal együtt boldogság-

ban, egészségben és jólétben, melynek biztos alapja az előttem régen ismert és most újból tapasztalt ernyedetlen munkásságban rejlik.

Fejérváry.

— **Megjutalmazott tanító.** Gyorgyevics Miklós szekerini közs. tanítót a „Torontál megyei közművelődési egyesület” a magyar nyelv kiváló sikeres tanításáért 60 korona jutalommal tüntette ki.

— **Népfőlkélok szemléje.** Ma kezdődött a népfőlkélok szemléje. A szemlélet Müller honvédszázados és dr. Perisics Zoltán városi főjegyző tartotta a városházán, ahol nagy számmal jelentkeztek a népfőlkélok. A szemlélet még holnap folytatják.

— **Esküvő.** Szabó Gyulaferenchnál állami tanító tegnap vezette oltárhoz Nagybecskereken Guggenberger Irma kisaszonny, néhai Guggenberger János volt ev. lelkész leányát.

— **Műkedvelő egyesület Nagyszentmiklóson.**

Nagyszentmiklósról írják: Minden tekintetben életre való, dícséretes mozgalom indult meg a mult szombaton társadalmunk körében. Juhász József kir. járáshíró szombaton este 6 órára érkekezletre hívta össze a társadalom számos tagját, és a szép számmal megjelentek előtt kifejtette, hogy a közöledő téli esték unalmának elűzése és a társadalom tagjainak egy állandó társaságba való vonása céljából üdvös volna műkedvelői társulatot alakítani. A jelenlevők kivétel nélkül lelkesedéssel fogadták a tervet és elhatározták, hogy a társulat szervezésére a legszélesebb körben megteszik a szükséges lépéseket s egy bizottságot küldtek ki, amelynek feladatául tűzték a működő és pártoló tagok gyűjtését, valamint minden teendőnek elvégzését, a melyek a társulattal összefüggésben vannak. A bizottság elnökévé Juhász Józsefet választották meg. Tagjai lettek Hadfy Károly, Köszler József, Müller János, Muth János, dr. Stojtsich Vladimír és Pólya Endre. A gyűlés után a bizottság azonnal összeült a további teendők megbeszélésére. A bizottsági ülésen megválasztották Hadfy Károlyt igazgatónak, Muth Jánost rendezőnek, Müller Jánost pénztárnoknak, dr. Stojtsich Vladimírt jegyzőnek, Köszler Józsefet gazdának. Majd összeállították azon hölgyek és urak névsorát, a kiket működő tagoknak kérnek fel. Juhász József elnök és Hadfy Károly igazgató bejelentették, hogy az ügy iránti tekintetből a hölgyeket személyesen fogják felkérni a részvételre. Az aláírási íveket az urak részére a jövő héten fogják szét-hordani. A műkedvelő társulat iránt a társadalom minden rétegében élénk érdeklődés mutatkozik, és hisszük, hogy a lelkes kezdeményezőknél minden e tárgyban teendő lépésért társadalmunk szép ügyhöz méltó támogatásban fogja részesíteni.

— **A volt szegedi polgármester halála.** Taschler József, Szeged város polgármestere a 60-as években, majd főkapitány, tegnap 73 éves korában meghalt.

— **Halálozások.** Mint Nagyszentmiklósról írják, e napokban hunyt el ott Tomás Károly takarékpénztári pénztáros neje, szül. Csáby Anna, életének 70-ik évében. A köztisztviselői álló matronát tegnapelőtt temették nagy részvét mellett. — Tantiér Ferenc, Pancsova város egyik előkelő polgára, szeptember 28-án 64 éves korában meghalt. — Mátics Julianna szül. Lakovics meghalt 66 éves korában Oppován.

— **Nagy betörés Karátsonyi grófnál.** Zaicz György jóságigazgató jelentést tett a csendőrség-nél, hogy szeptember hó 26-án a délutáni órákban Karátsonyi Jenő gróf bánlakai uradalmának magtári irodájába valaki behatolt s miután feltörte az íróasztal fiókját, onnan 1800 korona készpénzt ellopott. A pénz 85 drb 20 koronás és 2 drb 50 koronás bankjegyből állott. A csendőrség széleskörű nyomozást indított.

— **A nyomdászok szüreti mulatsága.** A nagybecskereki nyomdászok e hó 4-én szombaton szüreti mulatságot rendeztek a melencei-utcában levő Ellmer-féle helyiségben. A mulatság valóban nagyon szépen sikerült, különösen jól festettek a vincelérek és vincellernők, kik mind magyar ruhába voltak öltözve. A mulatság táncsal volt egybekötte, melynek csak reggel szakadt vége. A jökevény általános volt s a vendégek reggel felé a legkellemesebb hangulatban hagyták el a mulatság színhelyét.

— **Elfogott gyújtató.** Szerbpartdány köz- ségben a mult hó 26-án éjjel tűz ütött ki, mely Mirkov Vitályos ottani lakos házat, csüret és más egyéb gazdasági épületeit teljesen elhamvasztotta. A tűz okozójaként Blagojev Szvetozár, szintén partdányi lakost gyanúsították. E gyanu annál is erősebb, mivel Blagojev már fenyegette egyszer Mirkovot, hogy felgyújtja a házat. A károsult ember jelentést tett Blagojev ellen, mire a csendőrség őt letartóztatta és vallatásra fogta. Ugyanekkor néhány tanu is jelentkezett, kik erősítik, hogy ők látták Blagojevet, midőn a tűz kitörésekor futva hagyta el a felgyújtott házat. A csendőrség ama felszólítására, hogy igazolja magát, hol és mit csinált azon időben, midőn a tűz kiűtött, Blagojev zavarba jött és nem tudta

nynek biztos... most újból rejlik. Fejérváry. Orgyevics Torontálmezei nyelv kiváló... mmal tün... kezdődött a... er honvéd... osi főjegyző... mmal jelent... még holnap

magát igazolni. Később aztán kisült, hogy tényleg a gyanúsított ember követte el a gyújtogatást, még pedig boszúból. A gyújtogatást elflokták s átadták az illetékes hatóságoknak.

Tűz Aracson. Aracs községében szeptember hó 28-án d. e. 10 óra körül nagy tűz ütött ki. A tűz Szamotoi Róbert ottani lakos házában támadt, melynek nemcsak maga a ház, hanem az istálló, a mellékhelyiségek és a padlón felhalmozott gabona is áldozatul estek. A vizsgálat során kiderült, hogy a tűz valószínűleg a nyitott kéményből eredt, melyből egy szikra kipattant és felgyújtotta a száraz nádfedelet. A kárt mintegy 1300 koronára becsülik.

Rejtélyes gyilkosság Révaufalun. Révaufalunól írják a következő rejtélyes esetet: Dogán Tódor idevaló mézszáros szerdán délben üzletének bezárása után a kocsmaiba tért, hogy ebéd előtt még egy kis rámpást izeljen. Mikor egy literrel megivott, három paraszttal haza felé indult. Jókedvükben egymást átölelték és daloltak. A három paraszt közül kettő egy boltba tért be és Radovancev Simon vele maradt. Hogy mi történt közöttük, nem tudni, elég az hozzá, hogy Dogánt négy késszurástól vérezve 11-12 óra között az utána siető másik két paraszt az utcán halva találta. Radovancev tagadja, hogy ő bántotta volna Dogánt. A vizsgálatot a rejtélyes ügyben megindították.

Veszedelemes kiváncsiság. Török-Kanizsáról írják lapunknak: Csordás Tóth István szőlőcsoász, aki Wagner Károly odavaló birtokos szőlőjét őrizte a napokban éppen mikor a szőlőt kerülte, észrevette, hogy valaki a kerítésen fölkapaszkodott. Abban a hiszemben, hogy szőlőtolvajjal van dolga, hirtelen leemelte válláról két csövű fegyvert és a kerítésre kapaszkodóra rálőtt. A jalkiáltásra odasietett a kerítéshez, ahol Farkas Gergely tizenkét éves fiát találta véreben. A kis fiu kiváncsiságból kapaszkodott fel a kerítésre, hogy lássa van-e sok szőlő. A fickóval töltött fegyver súlyos sérüléseket ejtett a gyermekben, akit beszállították törökkanizsai kórházba. Az ügyben a vizsgálatot megindították.

Lövés az ablakon át. A gróf Nákó Sándor uradalmához tartozó esanádi erdőnek egyik öre, Rohrauer Ferenc, a napokban majd gyilkos merényletnek esett áldozatul. Rohrauer épie akart feküdni és az ágy szélére ült, midőn közvetlen az ablak mellett lövés dördült el és egy puskagolyó Rohrauernak a feje felett egy ujnyi magasságban a falba furódott. Az erdőőr azonnal keresni kezdte a merényletet, de az éj sötétjében elillant. Most a csendőrség nyomozza kiletét.

Színház és Irodalom.

A baba. Audran zenéje abból az isteni muzsikából való, mely elfogja az ember lelkét s elringatja a legédesebb érzések mámorában. Azért is elhallgatjuk újra és újra s mindig új részleteket fedezünk fel benne, melyek után ismét vágyik a zenét kedvelő ember lelke. Deákék tavaly is nagy sikert arattak e kedves operettel s ez idén is sok jót mondhatunk az előadásról.

Deák Péterné alighanem a legbájosabb babák egyike, kik magyar nyelven éneklék a papát és mamát. Makacs indispozíciója folytán nem emelhette ugyan érvényre a parthie énekrészét, de bőven kárpótolta a közönséget játéka kedves, diszkrét finomságával és gyönyörű táncával. Pompás alakításáért sok tapsot kapott.

Igen jó volt partnere Tomory Melisza is, ki Lancelot hálás szerepében bőven talált alkalmat temperamentumos játéka és énektudása érvényesítésére.

Feltétlen dicsőretet érdemel kitünő alakításáért C. Vertán Anna, ki a mama szerepében erős komikai vénának adta tanujelét, anélkül, hogy csak egyszer is tullepte volna a jó izlés határait, pedig ez a szerep ugyancsak kinalja hozzá az alkalmat. A derék komika nyílt színen is kapott zajos tapsot.

A többi szerepeket Vágó, Chatry, Lorándi, Kemény, Tóth Stefi, Somlár kifogástalanul töltötték be. Ének- és zenekar ezuttal is igen jók voltak.

A mikolai biró. Abonyi Árpád népszínműve afféle Romeo és Julia vagy ha úgy tetszik a Rantzauak átlpántálva a Rákóczy-korba. Népszínműró úgy sem hozta még színre egyszerre a parasztmándlit, a bokorugrós szoknyát, meg a fehér parókát. Ha a eselekvénye nem is valami nagyon érdekesítő, de Abonyi zamatos magyar nyelvét mindenkor szívesen hallgatjuk. A szereplők, nevezetesen Tomory Melisza, Győri Matild, Kemény Lajos, Szabeni Antal, Pécsi László, Chatryné, Vágó Géza igen ügyesen oldották meg

feladatukat. A legtöbb tapsot Tomory Melisza kapta temperamentumosan előadott népdalaiért. Közönség igen kevés volt.

Október 6-ika a színházban. Deák Péter színtársulata október 6-ika emlékezetére ma este Szigligeti Ede hatásos történelmi ódáját, „II. Rákóczy Ferenc fogságát” adja elő, a főbb szerepekben Chatriné, Győri Matild, Kemény Lajos, Chatry, Szabeni, Izsó, Pécsi és Pintérel. A darab előtt Győri Matild alkalmi költeményt fog szavalni.

Az Én Ujságom. Hogy a gyermekvilág nálunk magyarabb lett, abban sok érdeme van az Én Ujságomnak. S hogy a gondolkodásának köre tágabb lesz, az érzése tisztultabb, a fogalmai pedig gyorsan szaporodnak, ahhoz is nagyban hozzájárul egy ilyen szakavatott módon szerkesztett képes gyermekújság. Pósa Lajos, a szerkesztő, egész lelkét beleviszi az újságába és vele együtt buzgólkodik egész serege a leghivatottabb tollaknak, hogy olyan lapot adjanak a gyermek kezébe, mely szórakoztató, mulatságos és mégis a nemes érzést fejleszt. S ez a tartalomra legjobb, kiállításra legdiszesebb gyermekújság egyszerűsége a legelőcsőbb is. Negyedévre előfizetési ára csak két korona. Azoknak, akik megismerkedni óhajtanak irányával, kívánatra ingyen küld mutatóvány-számot a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. sz.).

TÁVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, október 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Körber osztrák miniszterelnök a vasárnapi kiegyezési tárgyalások után, a melyben mindkét kormány szakminiszterei részt vettek, visszautazott Bécsbe, ahol kihallgatásra fog jelentkezni a királynál. Politikai körökben mondják, hogy a szorosabb értelemben vett kiegyezés holt pontra jutott s a politikai helyzet válságos. Széll Kálmán miniszterelnök tegnap szintén felutazott Bécsbe s ő is kihallgatásra jelentkezik a királynál.

Zola Emil temetése.

Budapest, október 6. (A „Torontál” ered. távirata.) Zola Emilt ma temették el óriási részvét mellett a mont-martrei temetőben nagy katonai díszszel. A gyászmenet a katonaság sorfala között vonult végig az utcákon. A menet élén az elhunyt unokatestvérei Laborde és Loiseau, továbbá meghitt barátai Desmoulins, Dauret és dr. Larat haladtak. A szemfedőt Chamie közoktatásügyi miniszter Hérnat, Halévy, Octave Mirbeau, Charpentier, Fasquelle és a munkás-szindikátusok képviselője, Briat tartotta. A temetésen részt vett egyletek és testületek tagjainak száma mintegy 60.000 volt. A koporsót rengeteg koszoru borította, köztük volt a Lipótváros koszoruja, melynek szalagján ez a felírás volt: „Az igazság hős bajnokának”. A temetőben a gyászbeszédet Chamie közoktatásügyi miniszter mondta, azonkívül Zola számos író-társá beszélt. A temetésen megjelent Dreyfus is, végighallgatta az összes gyászbeszédet, jelenléte azonban nem tünt föl s így semmi zavaró incidensre nem adott okot.

A tengernagy Fiumében.

Budapest, október 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fiuméből jelentik, hogy Spaun báró tengernagy, több magasrangú tengerésziszt kíséretében a jövő héten Fiumébe érkezik a haditengerészeti akadémia meglátogatására.

Halál a lakomán.

Szeged, október 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap Csengelén nagyobb társaság vadászott, mely után a főispánnál lakoma volt. A lakomán részt vett Mayer Miksa bankár is, aki midőn felállva kocintani akart, hirtelen megtántorodott és halva esett össze. A segítségül hívott orvosok már nem segíthettek rajta s csupán csak azt konstatálhatták, hogy szívszélhűdés ölte meg.

A körmendí botrány.

Budapest, október 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szombathelyről jelentik, hogy a körmendí polgári leányiskola ismeretes botránya ügyében tudvalevőleg fegyelmi vizsgálatot indítottak

Knaut Rezső polg. isk. igazgató ellen. A fegyelmi vizsgálat kiderítette, hogy az igazgató ellen semminemű terhelő körülmény nem forog fenn.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1902. október 6.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

Table with columns for Buza (Tiszavidéki, Pestvidéki, Bácsági, Bácskai) and Rosz (elsőrendű, másodrendű), Árpá (lakarmány, égetni való, sörfőzésre való), Zab (bánsági, másnemű) with prices in kilograms and bushels.

Határidő-üzlet.

Budapest, október 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén az árak nagyjából emelkedtek. Az idő esős. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Table showing prices for Buza (April, October), Rosz (October), and Zab (October, April).

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, hétfő, október hó 6-án: Ünnepléses diszlocadás október 6-ának emlékére, leszálított helyárrakkal:

II. Rákóczy Ferenc fogsága.

Eredeti történelmi dráma 5 felv. Irta: Szigligeti Ede.

Személyek:

- List of names: Zrinyi Iona, Rákóczy Ferenc fia, Lehman Godofred, Pater Knittelius, Kolonits Cardinal, Károly, hesseni fejedelem, Amália, leánya, Gróf Beresényi, kurucvezér, Longuevall, kapitány, Solári, parancsnok, Vay, Zrinyi Boldizsár, Olivér, öcsese, Jakab, Lehman szolgálja, Börtönőr, Nótárius, Lengyel követ, Magyar követ, Kristóf, Bálint, Chatriné, Kemény Lajos, Chatri Ferenc, Szabeni, Izsó Zoltán, Somlár, Győri Matild, Pintér István, Péchy, Nagy Jenő, Lorándi, Vágó Géza, Tóth Stefánia, Kiss, Óvári Jenő, Vágó Géza, Pölöskey, Garay Károly, Izsó, Lápossi.

Ezt megelőzi: Költemény. Szavalja Győri Matild.

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, kedden, október hó 7-én: BARKOCHBA. (Héber operette.)

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

- a) A nagybecskereki pályaudvarra: Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p. Pancsováról: délután 5 óra 55 p. Budapest-Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p. Budapest-Nagykikindáról: este 9 óra 53 p. b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra: Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p. Mósosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p. Pancsováról: reggel 7 óra 23 p. Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

- a) A nagybecskereki pályaudvarról: Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 50 p. Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p. Szeged-Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p. Nagyikinda-Budapestre: reggel 6 óra 7 p. b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról: Temesvár, Versecz, Antalfalva-Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p. Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p. Mósosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Katalinfalva község előljárójától.

235. sz. 1902.

807-3.2

Hirdetmény.

Katalinfalva község képviselőtestülete határának birtoklási rendezését, dülő utainak, valamint a parcellák megjelölését határozta el.

A határ 3200 hold, mintegy 1800 parcellában. Az ezen munkálatra reflektáló okleveles mérnök urak ajánlataiknak folyó hó 20-ig leendő beadására felhivatnak.

Közelebbi feltételek a jegyzői irodában megtudhatók.

Katalinfalván, 1902. évi október hó 3-án.

Községi előljáróság.

Kiadó lakás.

Az Uri- és Kórház-
utca sarkán egy
külön álló ház
teljesen újonnan átalakítva,
nagy lakással, konyha, fo-
fnyosó stb. elkülönített kerttel
november hó 1-ére kiadó
Bővebbet a kiadóhiva-
talban. 648-x.44

5594. sz. 1902.

806-3.2

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett és 720 korona fizetéssel rendszeresített szentpéteri községi írno ki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen a lást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt folyamodványukat folyó évi október hó 14-éig hozzam adják be.

Perjámos, 1902. évi szeptember hó 29-dikén.

Gyertyánffy,
főszolgabíró.

Legfinomabb csemege- szőlő

kilója 40 fillér,
kapható
naponta
dr. Brájer Lajosnál
Uri-utca 3. sz.
(78-x.35)

2223. II. 1902. számhoz.

812-3.1

Hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja 1902. évi szeptember hó 26-án kelt 45986. sz. rendeletével Zápolya-utcában létesítendő járda munkálatait 2091 korona 73 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1902. évi október hó 20-ik napjának d. e. II órájára a torontálvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántópenzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap 11 órájáig a nevezett hivatalhoz amnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1902. évi szeptember hó 29-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,

m. kir. főmérnök.

Kiadó lakás.

A Deák Ferenc-utca és Kórház-utca sarkán, dr. Hadfy Miklós-féle külön álló ház, újonnan átalakítva, 5 szoba, fürdőszoba, mosókonyha és az összes mellék-helyiségekkel azonnal bérbe adandó.
Bővebb felvilágosítással szolgál özy. Bakalovich Agostné,
Deák Ferenc-utca. 811-4.1

Hirdetmény.

A folyó évi szeptember hó 30-ik napjára kitűzött árverés eredményre nem vezetvén; alólírott község előljárósága által újból közzhírré tétetik, hogy Alibunár község tulajdonát képező vadászati jog 1903. január hó 1-től kezdődő 6 évre folyó évi október hó 15-ik napján délelőtt 9 órakor ezen község háznál megtartandó nyilvános árverésen bérbe adni fog.

Az árverési feltételek a község jegyzői hivatalában betekintheők.

Alibunár, 1902. évi október hó 4-én.
Mohaupt Gyula, Jozsimovics József,
jegyző. 810 2.1 bíró.

Óriási

készlet miatt eladok mátol fogva

legfinomabb női gallérokat angol double-szövetből **6-10 forintért,**
legfinomabb női paletot-kat angol double-szövetből **8-12 forintért,**
legfinomabb női gallérokat angol crul-szövetből **4-6 forintért,**

és sok másféle ruhadarabot a lehető legolcsóbb áron.

Felsenstein Ferenc,
Nagybecskerek.
765-x.19

Basahid község előljáróságától.

4055. sz. 1902.

803-3.3

HIRDETME NY.

Alólírott község előljárósága részéről ezennel közzhírré tétetik, hogy a községi képviselőtestületnek 52. kgy. számú határozata alapján a község tulajdonát képező 5 drb. bika folyó évi október hó 19-én d. e. 8 órakor nyilvános árverésen azonnali készpénzfizetés mellett el fog adatni.

Basahidon, 1902. október 3-án.

Szávics,
jegyző.Kuzmanov,
bíró.

28.150/1. 902. sz.

Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Zágráb.**Pályázati hirdetmény.**

A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének Pécs állomáson levő 1 drb 4 méter átmérőjű és alkatrészeivel együtt mintegy 7380 klg. súlyú ócska fordítókorong, valamint 7 drb 1178 klg. összsúlyúal bíró ócska váltóállító készülék vasanyagát eladni óhajtván, ezek eladására ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felkéretnek, hogy arra vonatkozó és 1 koronás magyar bélyegjeggyel ellátott és lepecsételt ajánlatukat a borítékban a rendes címzésen kívül még alkalmazandó következő felirattal ellátva: „Ajánlat a 28.150/1. 902. számhoz, ócska anyag megvételére”, legkésőbbben folyó évi október hó 15-éig déli 12 óráig üzletvezetőségünk I. osztályánál benyújtani, vagy posta útján beküldeni sziveskedjék.

Az ajánlat benyújtását megelőző nap déli 12 óráig a megvenni szándékolt alkatrészek az ajánlati árral kiszámított értékének 5%, bántópenzzel teendő le gyűjtőpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

Későbbben érkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ócska fordítókorong és váltóelzáró készülék vasanyagát bérmentve Pécs állomáson adjuk el s tartozik a vevő fél az anyagot saját költségén kocsiba rakatni és elszállíttatni.

Az ajánlat vételénél tehát utóbbi körülmény figyelembe vételével (100 kkgént) állapítandó meg. Az ajánlati egységár számokban és szóban is tüntetendő ki az ajánlatban.

Zágráb, 1902. évi szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

Utányomás nem díjaztatik.)

Szőlőbirtokos urak figyelmébe!

A híres margitai vörösfenő szőlőkaróknak eladásával Nagybecskereken Klein Róbert urat, Korona-utca 7. sz., telefon-szám 155. bízam meg. Kérem az érdeklődő urakat, hogy a minta-karót megtekinteni és szükségletüket már mostan előjegyeztetni sziveskedjenek, azon megjegyzéssel, hogy mikorra kívánják a szállítást.

Mély tisztelettel
782-6.6 **Albert Ödön, Csik-Szereda.**

142.717.902. szhoz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alólírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak céljaira az 1903. évben kisebb mennyiségben szükséges műhelyi műfák, különféle fák és faalkatrészek szállítását biztosítani szándékozván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módokat és szükségleti kimutatást magában foglaló „Ajánlati felhívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségénél megtekinthető és a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. em. 44.) az ajánlattételre szolgáló űrlapokkal együtt kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező 122291/96. szám általános, valamint a műhelyi célokra szükséges fák szállítására vonatkozó 82144/98. sz. különleges szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhetők meg.

Budapest, 1902. évi szeptember hóban.

(3.3)

Az igazgatóság.